DOI :https://doi.org/10.5281/zenodo.15253199 ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା: ରେଭେନ୍ସା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ସଂଘମିତ୍ରା ବେହେରା

ଅଭିପ୍ରାୟ ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ::

ଏହି ନିବନ୍ଧକୁ ନେଇ ପୂର୍ବରୁ ଆଖିଦୃଶିଆ ବା ଜାଣତରେ କୌଣସି ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇନାହିଁ। ଭାଷା ପ୍ରଥମେ ଲୋକର ଭାଷା, କ୍ରମଶଃ ସର୍ଜନଶୀଳତାର ଭାଷା ପୁନଶ୍ଚ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଭାଷା। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସ୍ଥିତି ମୁଖନିଃସୃତ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ଭାଷା କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଏଠାରେ ସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଛି। ଏହାର ସମୟକୁ ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୧୯-୨୦ ସମୟଖଣ୍ଡରୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ କେବେ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ମିଳିଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ ଔପନିବେଶବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ କିଭଳି ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି ତାହା ଭବିଷ୍ୟତ ଜିଜ୍ଞାସାଧାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇବା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ସମ୍ମାନ, ଇଚ୍ଛାଧୀନ ବିଷୟରେ ରଖିବା, ଏହାକୁ ନେଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହେଉଛି ଏହି ନିବନ୍ଧର ଉପସ୍ଥାପିତ ବିଷୟସାର।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର, ହାର୍ଡିଞ୍ଜଙ୍କ ଶିକ୍ଷା, ଉଡ୍ସ ଡେସ୍ପାଚ, ଶିକ୍ଷାନୀତି, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା।

ପ୍ରାପ୍ତ ଉତ୍ସ:

ନିବନ୍ଧଟି ପାଇଁ ନଟବର ସାମନ୍ତରାୟଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ (୧୮୦୩-୧୯୨୦), ରେଭେନ୍ସାଭିଆନ୍ର ୧୯୨୯, ୧୯୩୪, ୧୯୩୫, ୧୯୪୧,୧୯୪୨, ୧୯୪୩ ପତ୍ରିକା, Typical Selections from Oriya literature (B.C. Mazumdar)ଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ସହାୟ ହୋଇଥିଲା। ଏହା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଇତିହାସ ପରିକଳ୍ପନାର ଅନ୍ୟତମ ସହାୟକ ସୂତ୍ର। ଏଥିରେ ପତ୍ରପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକ ମୂଳଉତ୍ସ। ଗୌଣ ଉତ୍ସ ହେଉଛି ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ଜୀବନଚରିତ, କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ 'ଅଭିନନ୍ଦନ ଗ୍ରନ୍ଥ', ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ଧଳଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଆଧାର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at :
https://pracheenews.com/

DOI:
https://doi.org/10.5281/zenodo.15253199
Article No - BPP00272

ଅନୁସୃଜନ ପଦ୍ଧତି: ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ, ଐତିହାସିକ, ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପଦ୍ଧତି ସହ ନଥିପତ୍ର ରେକର୍ଡ, ସାକ୍ଷାତକାର ପଦ୍ଧତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି।

ଯୋଗାଯୋଗ :
ସଂଘମିତ୍ରା ବେହେରା , ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ,
ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ
Email- sanghamitraoriya@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0009-4988-9406

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୩.୧୧.୨୦୨୪	୧୦.୦୧.୨୦୨୫	୨୫.୦୨.୨୦୨୫	୧.୦୩.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ବେହେରା, ସଂଘମିତ୍ରା; ୨୦୨୫। ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା: ରେଭେନ୍ସା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ। ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ। ଭାଗ :୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ୦; ପୃଷ୍ଠା :୯-୧୩।

ଆଲୋଚନା :

ଆଜିର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶିକ୍ଷାଭିତ୍ତିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ଭାଷାର ଆଦ୍ୟ ପ୍ରୟାସ। ଏହାର ଅର୍ଥ 'ଅଞ୍ଚଳର ଭାଷା'କୁ ବୁଝାଇଥାଏ। ଏହାର ଇଂରାଜୀ ରୂପ (ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର) ଯାହା ହେଉ; କିନ୍ତୁ ମୂଳ ଆଞ୍ଚଳିକ ଶବ୍ଦରୁ ଏହି 'ବର୍ଣ୍ଣ' ଶବ୍ଦଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା କଥା ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇପାରେନା। ମେକ୍‌ଲ ଓ ତାଙ୍କ ପରେ ହାର୍ଡିଞ୍ଜଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ନିୟମାବଳୀରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇନଥିଲା। ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ 'ଆତ୍ମଚରିତ' ରଚନାରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ବିଷୟରେ କୁହାଯିବା ସହିତ ବାଲେଶ୍ୱରର ବାରବାଟୀ ବଙ୍ଗୋଳ୍‌କ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଓଡ଼ିଆ ପାଠ ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି। ସେତେବେଳେ 'ବର୍ଣ୍ଣବୋଧକ', 'ଲୀଳାବତୀ ସୂତ୍ର', 'ନୀତିକଥା' ଓ 'ହିତୋପଦେଶ' ଇତ୍ୟାଦି କେତୋଟି ବିଷୟକୁ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ରୂପେ ପଢ଼ାଯାଉଥିଲା। ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ପାଠ ପାଇଁ ଇଂରେଜୀ ଶିକ୍ଷାରୀତିରେ ନିୟମମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲା। ନିଯୁକ୍ତି ପାଉଥିଲେ ସଂସ୍କୃତ ଓ ବଙ୍ଗାଳୀ ଶିକ୍ଷକ। ଏହିଭଳି ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରର ସ୍ଥିତି। କେଉଁ ବହି, କେଉଁ ଭାଗ, କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ାଯିବ ତାହା ସରକାରୀ ସୂତ୍ରରୁ ନିରୂପିତ ହେଉଥିଲା। କେବଳ ଜଗତସିଂହପୁର, ଝଙ୍କଡ଼ ପୀଠରୁ ମାଟିବଂଶ ଅବଧାନ ଭାବେ ପରିଚିତ କିଛି ବ୍ୟକ୍ତି ଗାଁ ଚାଟଶାଳୀରେ ପଢ଼ାଉଥିଲେ।(ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି, ଆତ୍ମଚରିତ) ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ପ୍ରସାର କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନର ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା। ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷା କ୍ରମଶଃ ଗାଁ ଅବଧାନୀ ପାଠ ଓ ସରକାରୀ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରମୁଖୀ ହେଲା। ୨୯ ଜୁନ ୧୯୧୮ ମସିହାରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ସଂପର୍କରେ କୁହାଯାଇଛି – "The time has long passed away when elaborate arguments were needed to make even Indian scholars realize the vital importance of a critical and scientific, historical and comparative study of the great Indian vernaculars. During the last twelve years, fortunately, the opinion has steadily gained ground that the intellectual activity of a corporation of scholars in this country may be most profitably directed towards a systematic investigation of the language and literature of our chief vernaculars."(Outline of a scheme for the advanced study of the Indian vernaculars by Asutosh Mookerjee) ୧୯୨୯ ଅକ୍ଟୋବର 'ରେଭେନ୍ସାଭିଆନ ପତ୍ରିକା'ରୁ ଜଣାଯାଏ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରର ସ୍ଥିତି। ସେତେବେଳେ ରେଭେନ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧକ୍ଷ ଟି.ସି. ଅର୍ଗିଲ (T.C. Orgill) ଥିଲେ। ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷ ଭଳି ରେଭେନ୍ସାରେ ଶିକ୍ଷାନୀତିରେ ଉଡ୍ସ ଡେସ୍ପାଚ ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ପୂର୍ବ ଶିକ୍ଷାନୀତି ୧୮୧୧-୫୩ ହାର୍ଡିଞ୍ଜ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ଭାଷା ନୀତିର ପ୍ରତିପକ୍ଷରେ ଛିଡ଼ା ହେଲା। ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଉଡ୍ସ ଡେସ୍ପାଚ ନୀତିରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। (ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ ୧୮୦୩-୧୯୨୦, ନଟବର ସାମନ୍ତରାୟ, ପୃଷ୍ଠା ୬୭, ବାଣୀଭବନ, ସାମନ୍ତରାପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨ୟ ସଂସ୍କରଣ, ଅକ୍ଟୋବର, ୧୯୮୩) ୧୮୫୪ ଜୁଲାଇ ୧୯ତାରିଖ ଠାରୁ ଏହି ଶିକ୍ଷାଦାନ ନୀତି ପୂର୍ବ ଶିକ୍ଷାନୀତିର ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣତାକୁ ଯେପରି ଦୂର କଲା ସେପରି ଜନସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କଲା। ଏହି ଡେସ୍ପାଚରେ ଦେଖାଯାଏ "ଯେଉଁଠାରେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଦାବି କରାଯିବ ସେଠାରେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଉଚିତ। ଏ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ସମୁଚିତ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଦରକାର। ଇଂରାଜୀ ସହିତ ସେ ସ୍ଥାନର ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷାଦେବା ବିଧେୟ।'(ତତ୍ରୈବ,ପୃଷ୍ଠା ୬୮) ଏଥିରେ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାରଣ, ଶିକ୍ଷାର ମାଧ୍ୟମ ଭାବେ ଉଭୟ ଇଂରାଜୀ ଓ ଦେଶୀ ଭାଷାକୁ ସମାନ ଆସନ ଦେବାକୁ ବେଶ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖାଯାଇଥିଲା। ଏଥିରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷାବିଭାଗ ଗଠନ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସୃଷ୍ଟି, ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ସହଯୋଗ ଗ୍ରାଣ୍ଟ୍-ଇନ୍-ଏଡ୍', ଶିକ୍ଷକ ତାଲିମକୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଉତ୍ସରୁ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରର ଉନ୍ମେଷ।

ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଷାଠିଏ ଦଶକରୁ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ତୃତୀୟ ଦଶକରେ ଏହି ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାରର ସ୍ଥିତି ପରଖିବା ଉଚିତ। ୧୯୨୯ ଡିସେମ୍ବର 'ରେଭେନ୍ସାଭିଆନ' ପତ୍ରିକାର ନୋଟ୍ସରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି – "We are glad to note that the Government of Bihar & Orissa in the Ministry of Education have decided to establish in Academy under the designation of 'The Bihar and Orissa Academy' whose aims and objects will be "to preserve, foster and develop the language and literature of Hindi, Urdu and Oriya".It is indeed a very important decision. ଏହି ବର୍ଷ ୧୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ତାରିଖରେ ବାବୁ ବିରାଜମୋହନ ସେନାପତି, L.Ag. ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ (ବୋଟାନି)ର ଅଧ୍ୟାପକ 'ଖାଦ୍ୟରେ ଜୀବସାରର ଅବସ୍ଥିତି' (The presence of vitamins in our food) ସଂପର୍କରେ ଓଡ଼ିଆରେ ଅଭିଭାଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଏହି ସଭାଟି ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନ ପରିସରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଏଥିରେ ଡକ୍ଟର ପ୍ରାଣକୃଷ୍ଣ ପରିଜା ଅଧକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ମନ୍ତବ୍ୟରେ

ଅନେକ ଦର୍ଶକ ଆପ୍ୟାୟିତ ହୋଇଥିଲେ। ଏହି ବର୍ଷ ଛାତ୍ରମାନେ ସଫଳତାର ସହ ଗଣେଶ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରି ଦୁଇରାତି ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୭ ଓ ୮ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଆ 'କଳାପାହାଡ଼' ନାଟକ ପରିବେଷଣ କରିଥିଲେ। ସେଥିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚତର ନାଟ୍ୟ ପରିବେଷଣ ପାଇଁ ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ସମୟରେ 'ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ ଡିବେଟିଂ କ୍ଲବ' ଗଠନ ହୋଇସାରିଥିଲା। ରେଭେନ୍ସାରେ 'ଇଂରାଜୀ ଡିବେଟିଂ କ୍ଲବ' ଭଳି ବଙ୍ଗାଳି ବିଭାଗ (Bengali Section), ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ (Oriya Section)ତର୍କରେ ୨ଟି ସିଟିଂ ବସୁଥିଲା। ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ(Oriya Section)ରେ ତାହା ପାଠକଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସହ ପ୍ରସାରିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଥିଲା। ଏହାକୁ ପ୍ରଫେସର ରତ୍ନାକର ପତି ଓ ପ୍ରଫେସର ଘନଶ୍ୟାମ ଦାସ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ। ପ୍ରତିଟି ସଭାରେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଅର୍ଗିଲ ଉପସ୍ଥିତ ରହୁଥିଲେ। ଏହିବର୍ଷ ଦୁଇଟି ସିଟିଂରେ ଓଡ଼ିଆ ତର୍କ ଦିବସ ଯଥାକ୍ରମେ ୨୦ ଜୁଲାଇ ୧୯୨୯ ଓ ୩୧ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୨୯ରେ ବସାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରଥମ ସିଟିଂର ବିଷୟ ଥିଲା – 'Animal food is not conductive to health and moral' (ଆମିଷ ଖାଦ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ ଓ ବୌଦ୍ଧିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହାନିକାରକ)। ଏହି ତର୍କ ସପକ୍ଷରେ ବାବୁ ଉମ୍ବରୁଧର ପରିଡ଼ା ଓ ବିପକ୍ଷରେ ବାବୁ ଦୀନବନ୍ଧୁ ବେହେରା କହିଥିଲେ। ଦ୍ୱିତୀୟ ସିଟିଂରେ ବିଷୟ ଥିଲା – 'A sense of humour does not help man in life (ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିନ୍ତାଧାରା ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେନାହିଁ)। ଏଥିରେ ବାବୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ସପକ୍ଷରେ ଓ ବାବୁ ଚନ୍ଦନେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର ବିପକ୍ଷରେ ମତ ରଖିଥିଲେ। ଓଡ଼ିଆ ଡିବେଟିଂ କ୍ଲବ୍‌ର ଯୁଗ୍ମ ସେକ୍ରେଟାରୀ ଥିଲେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମିଶ୍ର ଓ ବ୍ରଜବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ। ଏହି ସମୟରେ 'ରେଭେନ୍ସାଭିଆନ' ପତ୍ରିକା ବର୍ଷକୁ ୩ଥର (ଏପ୍ରିଲ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଓ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ) ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା। ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରାଜୀ, ବଙ୍ଗଳା, ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଗଳ୍ପ, ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କବିତାମାନ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା। ଅକ୍ଟୋବର ମାସ 'ରେଭେନ୍ସାଭିଆନ' ପତ୍ରିକାରେ ଅଧ୍ୟାୟୀ ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କର 'ରେଙ୍ଗୁନ ଚିଠି' ଓ ଶ୍ରୀ ମାଧବ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ 'ସୁନ୍ଦର' ନାମକ ଓଡ଼ିଆ କବିତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା। ୧୯୧୯ରୁ ୧୯୨୦ ମଧ୍ୟରେ କେତୋଟି ଓଡ଼ିଆ ତର୍କର ନାମ ଓ ସେଥିରେ ଭାଗ ନେଇଥିବା ସପକ୍ଷ ଓ ବିପକ୍ଷକାରୀଙ୍କ ନାମ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।

୧୬/୮/୧୯୧୯ – The world is advancing towards universal peace (ବିଶ୍ୱରେ ସାମୂହିକ ଶାନ୍ତିର ବାତାବରଣ) ସପପକ୍ଷରେ ଯଦୁମଣି ମହାପାତ୍ର (୩ୟବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ – ମାଧବାନନ୍ଦ ପାତ୍ର (୪ର୍ଥ ବର୍ଷ)

୬/୯/୧୯୧୯ – Dust thou art to dust returnest (ତୁମେ ମାଟିର ମଣିଷ ମାଟିକୁ ଫେରିବ) ସପକ୍ଷରେ – ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ବହିଦାର (୩ୟ ବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ – ଦିବ୍ୟସିଂହ ପଟ୍ଟନାୟକ(୩ୟ ବର୍ଷ)

୮/୧୧/୧୯୧୯ – Cigarette smoking among school and college students should be punished by legislation (ଧୂମପାନ ହେତୁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଆଇନାନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା) ସପକ୍ଷରେ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ଦାସ (୩ୟ ବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ – ଲାଲବିହାରୀ ଦାସ (୧ମ ବର୍ଷ)

୨୯/୧୧/୧୯୧୯ – Co-operative credit societies should be encouraged in India (ଭାରତରେ ସମବାୟ ଋଣ ସମିତିଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଉଚିତ) ସପକ୍ଷରେ – ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ପତି (୩ୟ ବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ – କେ.ସି.ସାମଲ(୩ୟ ବର୍ଷ)

୬/୨/୧୯୨୦=୧୬/୦୨/୧୯୨୦ – The indigenous Gurukul of ancient India had better educational success than modern colleges (ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷା ଆଧୁନିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅପେକ୍ଷା ସଫଳପ୍ରଦ) ସପକ୍ଷରେ ଗିରୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା(୨ୟ ବର୍ଷ), ବିପକ୍ଷରେ ଲୋକନାଥ ମହାପାତ୍ର (୪ର୍ଥ ବର୍ଷ)Our education should be given a religious basis (ଆମର ଶିକ୍ଷା ଧର୍ମଭିତ୍ତିକ ହେବା ଉଚିତ) ସପକ୍ଷରେ ବାମଦେବ ମିଶ୍ର (୩ୟ ବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ବାନାର୍ଜୀ (୩ୟ ବର୍ଷ)। (ଏହି ତର୍କଟିର ତାରିଖ ମିଳିପାରିନି)

୨୦/୧୨/୧୯୧୯ – Intermarriage among the sub-castes should be encouraged in India (ଭାରତରେ ଉପଜାତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତଃ ବିବାହକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିବା ଉଚିତ) ଏହାର ସପକ୍ଷରେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି(୧ମ ବର୍ଷ) ଓ ବିପକ୍ଷରେ ଗୁରୁଚରଣ ଜେନା (୩ୟ ବର୍ଷ) ଅଭିମତ ରଖିଥିଲେ। ଏହିପରି ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆରମ୍ଭରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରଣୟନର ଏକ ନୂତନ ଧାରାର ପ୍ରବାହ ଦେଖାଦେଇଥିଲା। ହଜିଲା ପୃଷ୍ଠାରୁ ଏହାକୁ ଦେଖିବା ବେଳେ ନିଜକୁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ ସହ ଉଡ୍ ଡେସପାଚ୍‌ଙ୍କ ନୀତିକୁ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ମନେହୁଏ। ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ପାଠକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର କରିବା ପାଇଁ ଦର୍ଶନ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ରତ୍ନାକର ପତି, ସଂସ୍କୃତ ବିଭାଗର ରାୟବାହାଦୂର ଆର୍ତ୍ତବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି (ପୋଥିପୁରୁଷ), ଇଂରାଜୀ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ଗିରିଜା ଶଙ୍କର ରାୟ

ଓ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ପ୍ରାଣକୃଷ୍ଣ ପରିଜାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଶଂସନୀୟ। ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ହେବାପରେ ରେଭେନ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ପ୍ରଭାବ ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ କେଉଁ କୋଣରୁ ଉପହସିତ କରିପାରିନାହିଁ। ସେଦିନର ପ୍ରଭାବ ଆଜିର ଭାଷାକୁ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିପାରିଛି ନିଶ୍ଚିତ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା। ମାତ୍ର ଏହା 'ସୋନପୁର ଚେୟାର' ଭାବେ ପ୍ରଥମେ ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା।୧୯୧୯ ମସିହାରେ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ କଲିକତାସ୍ଥିତ ଡଭାର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ରିପୋର୍ଟ ମୁଦ୍ରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ ସେଠାକାର କୁଳପତି ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ମୁଖାର୍ଜୀ ତାଙ୍କୁ ଡକାଇ ସେଠାରେ ନିଯୁକ୍ତି କରାଇଥିଲେ। ଏମ୍.ଏ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର ଲୋକନାଥ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସେ ଯାଇଥିଲେ। ସେଠାରେ ପ୍ରାଚ୍ୟଶିକ୍ଷା (ଓଡ଼ିଆ ସହିତ) ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାଷାତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ନୀଳକଣ୍ଠ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ। ଦୁଇବର୍ଷ କଷ୍ଟ କରି ଉକ୍ତ ଚେୟାରର ସମ୍ମାନିତ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଲୋକନାଥ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେଇ ସେହି ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକ ପଦରେ ରଖି ଚଳାଇଥିଲେ। ବିଜୟଚନ୍ଦ୍ର ମଜୁମଦାରଙ୍କ ମତରେ "Readers will find the name of Maharaja Sri Sir Bir Mitrodaya Sing Deo, the Feudatory Chief of Sonepur State, inscribed on the title page of this work."×××It will not be out of place to mention here that in order to make the Oriya language a subject for the M.A. Examination the Maharaja has created a chair in his own name in the Post-graduate Arts Department of the Calcutta University.(Preface, Typical Selections from Oriya Literature) ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ରେଭେନ୍ସା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ ତର୍କାଶ୍ରିତ ଓ ଆଲୋଚନା ଦେଇ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ବେଳେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସୋନପୁର ଚେୟାର ଗଠନ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିଲା। ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପୂର୍ବ-ଭାରତୀୟ ଭାଷାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାଚୀନତମ ଭାଷା ଭାବେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ତତ୍କାଳୀନ କୁଳପତି ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ସ୍ୱୀକାର କରିସାରିଥିଲେ। ଏହାବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ୧୯୨୧ ମସିହାରେ ବିଜୟଚନ୍ଦ୍ର ମଜୁମଦାରଙ୍କ Typical Selections from Oriya literature କଲିକତାର ବ୍ୟାପ୍ଟିଷ୍ଟ ମିଶନ ପ୍ରେସ, କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା। ଏହାର ପ୍ରକାଶନରେ ସୋନପୁର ରାଜାଙ୍କ ଅବଦାନ ଥିଲା। କ୍ରମଶଃ ଏହା ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ସ୍ଥାନ ଭରଣା କରିଥିଲା।

୧୯୪୩ ମସିହାରେ ରେଭେନ୍ସା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ଦେଖାଯାଏ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ୩ଟି ସ୍ତରରେ କଲେଜ ଶିକ୍ଷାଗ୍ରହଣରେ ପ୍ରଚଳନ ହୋଇଛି ଯଥା: ଓଡ଼ିଆ (ପ୍ରିନ୍ସିପଲ/ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ), ଓଡ଼ିଆ(ଅନର୍ସ), ଓଡ଼ିଆ(ପାସ୍)। ୧୯୪୦-୪୧ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଆ ଓ ସଂସ୍କୃତ ସମ୍ମିଳିତ ବିଭାଗରେ ଆର୍ତ୍ତବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି, M.L (ପ୍ରଫେସର ସଂସ୍କୃତ ଓ ଓଡ଼ିଆ), କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ତ୍ରିପାଠୀ, M.A., B.L.(ଅଧ୍ୟାପକ ସଂସ୍କୃତ ଓ ଓଡ଼ିଆ), ଡମରୁଧର ଦାସ, M.A, Dip.Ed.(ଓଡ଼ିଆ ଅଧ୍ୟାପକ), କରୁଣାକର କର, M.A. (ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ପ୍ରଫେସର ସଂସ୍କୃତ)।୧୯୪୨-୪୩ ମସିହାରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର (ଓଡ଼ିଆ ଅଧ୍ୟାପକ) ପ୍ରମୁଖଙ୍କ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ। ସେହି ସମୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି – "Oriya as a principal subject. The college prepares students for the B.A &B.Sc. Honours examinations in the following subjects:-English, Sanskrit, Persian, Oriya, Philosophy, History, Economics, Physics, Chemistry, Botany, Mathematics. Those who take up Botany & Oriya for their B A. will not be allowed to do Honours in any subject". (The Ravenshavian, page-20) ୧୯୪୩ ମସିହାରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉନ୍ନତିର ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଉଦ୍ୟମ କରିଛି।୧୯୪୩ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ରେଭେନ୍ସା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ ସଂସ୍କୃତ ବିଭାଗ ଠାରୁ ଅଲଗା ହେଲା।୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଇତିହାସ ଗବେଷଣା ଓ ସମାଲୋଚନାମୁଖୀ ହେଲା। ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକକାଳୀନ ପ୍ରଥମ ଭାଷା(ନିଜ ଭୂମିଖଣ୍ଡ/ ରାଜ୍ୟର ଭାଷା), ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଷା(ଭାରତରେ ବୁଝିପାରୁଥିବା ଯୋଗାଯୋଗ ଭାଷା)ଓ ତୃତୀୟ ଭାଷା (ଔପନିବେଶବାଦ/ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଭାଷା (ପ୍ରାଚ୍ୟ-ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଯୋଗାଯୋଗ)ର ପ୍ରୟୋଗ ହେଲା। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସହ ଆଉ ଦୁଇଟି ଭାଷାକୁ ଗ୍ରହଣ ଉପଯୋଗୀ କରାଗଲା। ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ବଳିଷ୍ଠ କରିବା ପାଇଁ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରଫେସର ଗିରିଜା ଶଙ୍କର ରାୟ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ତରଫରୁ ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟାକରଣ ରଚନା ପାଇଁ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ। ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ପୋଥି, ଅଭିଲେଖ ଓ ବ୍ୟାକରଣକୁ ଖୁବ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଏହି ସମୟରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଭାଗବତ, ବିଦଗ୍ଧ ଚିନ୍ତାମଣି, ରସକଲ୍ଲୋଳ, ଘୁମୁସର କାବ୍ୟ, ରହସ୍ୟ ମଞ୍ଜରୀ, ଉତ୍କଳ ଗାଥା, ମନେମନେ (ଉପନ୍ୟାସ), ଆର୍ଯ୍ୟଜୀବନ, Typical selections of Oriya literature, ପ୍ରବନ୍ଧ ସୋପାନ ଇତ୍ୟାଦି ପଢ଼ାଯାଉଥିଲା। ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାଚୀନତା ସହ

ନବଜାଗରଣ କାଳର ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଉପନ୍ୟାସକୁ ପଠନଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବ□୍ତୀ ସମୟରେ ଭାଷା ରାଜନୀତି କବଳରେ କବଳିତ ହୋଇଛି । ୧୯୫୦-୫୧ ସମୟରେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଭାଷା ଉପରେ ପରୋକ୍ଷ ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ଏହା ସଂପର୍କରେ 'ଅନ୍ୱେଷ' ପତ୍ରିକା ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୬୬ ମସିହା ପୃଷ୍ଠପଟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । "ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ବିପୁଳ ପ୍ରୟାସ ଏକ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା.. ୧-୧-୧୯୬୭ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୂଳଧନ- ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା 'ପୁନଶ୍ଚ'ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରାଜନୀତି, ଅର୍ଥନୀତି, ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ, ଇତିହାସ, ନୃତତ୍ତ୍ୱ, ତୁଳନାତ୍ମକ ସାହିତ୍ୟ, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ବହି ମିଳିବ । ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରସଙ୍ଘ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଓଡ଼ିଶା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଓଡ଼ିଆ ହିଁ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା । ଏହି ଜାତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଅକୁଣ୍ଠ ସହଯୋଗ କାମନା କରୁଛୁ ।

ନିବେଦକ

ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ, କଟକ-୧

ଉପସଂହାର :

ସରକାରଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଭାଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରକୁ ନେବା ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନାମାନ ଅଣାଗଲା । ଓଡ଼ିଶା ଶିକ୍ଷା ଆକ୍ଟ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ା ନିମନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଗୃହିତ ହେଲା । ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ଯେଉଁମାନେ ପଢ଼ିବେ ସେମାନେ ସେହି ନ୍ୟାୟରେ ମାଗଣାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଅଧୟନ ଓ ପୁନଃ ପ୍ରବେଶ (Re-admission) ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେୟମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ବହିରୂପରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ଆଜି ତାହା ଉତ୍ତର ଷାଠିଏ ବା ଉତ୍ତର ଅଶୀରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଗବେଷଣାର ହୁଙ୍କାର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଆମଦାନୀ କରି ଖୋଜୁଛି । ପାଠ୍ୟଖସଡାରେ ବିବିଧତା ଭାଗ ଗଳ୍ପ, ଉପନ୍ୟାସ, ନାଟକମାନ ପଢ଼ାଗଲାଣି । ମାତ୍ର ସାମ୍ପ୍ରଦିକ ଭଳି କେତେକ ଅଣପାରମ୍ପରିକ ବିଷୟରଖି ଆମେ ନିଜେ ନିଜର କଳାକୁ ହତ୍ୟା କରୁଛୁ । ଶେଷରେ କୁହାଯାଇପାରେ ସମସ୍ତେ ସାହିତ୍ୟରଚନା କରିପାରିବେ ମାତ୍ର କଳା ଫୁଟାଇପାରିବେନି । ତଥାପି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ନେଇ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ନିଜର ମାତୃଭାଷାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାର ମୋହକୁ ଯେଉଁମାନେ ଜାଗରଣ କରିଯାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏ ଜାତି ଚିରଋଣୀ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. Typical Selections from Oriya literature, B.C. Mazumdar, Baptist Mission Press, Calcutta University,2021 ।

୨. ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ (୧୮୦୩-୧୯୨୦), ବାଣୀଭବନ, ସାମନ୍ତରାପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୯୮୩ ।

୩. ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଭାଷା ସମସ୍ୟା, ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ଧଳ, ଲାର୍କ ବୁକ୍ସ, କଟକ, ୧୯୬୯ ।

୪. ପ୍ରଫେସର କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ତ୍ରିପାଠୀ: ଅଭିନନ୍ଦନ ଗ୍ରନ୍ଥ, (ସଂକଳନ), ୧୯୯୩ ।

୫. ପ୍ରଫେସର ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ଧଳ ସ୍ମାରକୀ ଗ୍ରନ୍ଥ (ସଂପାଦନା) ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଧଳ, ଜନପଥ ପ୍ରକାଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ।

୬. ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ୧୯୨୯,୧୯୪୧,୧୯୪୩ (ସୌଜନ୍ୟ: କନିକା ପାଠାଗାର, ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ)

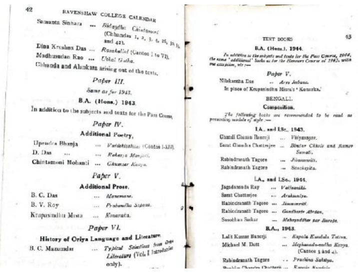

42 RAVENSHAW COLLEGE CALENDAR

Samanta Sinhara ... Bidagdha Chintamani (Chhandas 1, 2, 3, 4, 26, 30, ... and 42).
Dina Krushna Das ... Rasakallol (Cantos I to VI).
Madhusudan Rao ... Utkal Gatha.
Chhanda and Alankara arising out of the texts.

Paper III.
Same as for 1943.

B.A. (Hons.) 1943.
In addition to the subjects and texts for the Pass Course,

Paper IV.
Additional Poetry.
Upendra Bhanja ... Vaidehisabilas (Cantos I-XII).
D. Das ... Rahasya Manjari.
Chintamoni Mohanti ... Ghumsar Kavya.

Paper V.
Additional Prose.
B. C. Das ... Manemane.
B. V. Roy ... Prabandha Sopana.
Krupasindhu Misra ... Konaraka.

Paper VI.
History of Oriya Language and Literature.
B. C. Mazumdar ... Typical Selections from Oriya Literature (Vol. I Introduction only).

TEXT BOOKS 43

B.A. (Hons.), 1944.
In addition to the subjects and texts for the Pass Course, 1944, the same 'additional' books as for the Honours Course of 1943, with the exception, viz :—

Paper V.
Nilakantha Das ... Arya Jivana.
In place of Krupasindhu Misra's 'Konarka.'

BENGALI.
Composition.
The following books are recommended to be read as presenting models of style :—

I.A., and I.Sc., 1943.
Chandi Charan Banerji ... Vidyasagar.
Sarat Chandra Chatterjee ... Bindur Chhele and Ramer Sumati.
Rabindranath Tagore ... Jibansmriti.
Rabindranath Tagore ... Sanchayita.

I.A., and I.Sc., 1944.
Jagadananda Ray ... Vaijnaniki.
Sarat Chatterjee ... Arakshaniya.
Rabindranath Tagore ... Jibansmriti.
Rabindranath Tagore ... Gandharir Abedan.
Susobhan Sarkar ... Mahayuddher par Europe.

B.A., 1943.
Lalit Kumar Banerji ... Kapala Kundala Tattva.
Michael M. Dutt ... Meghanada-vadha Kavya. (Cantos 3 and 4).
Rabindranath Tagore ... Prachina Sahitya.

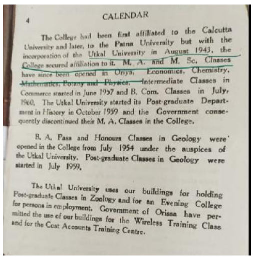

4 CALENDAR

The College had been first affiliated to the Calcutta University and later, to the Patna University but with the incorporation of the Utkal University in August 1943, the College secured affiliation to it. M. A. and M. Sc. Classes have since been opened in Oriya, Economics, Chemistry, Mathematics, Botany and Physics. Intermediate Classes in Commerce started in June 1957 and B. Com. Classes in July, 1960. The Utkal University started its Post-graduate Department in History in October 1959 and the Government consequently discontinued their M. A. Classes in the College.

B. A. Pass and Honours Classes in Geology were opened in the College from July 1954 under the auspices of the Utkal University. Post-graduate Classes in Geology were started in July 1959.

The Utkal University uses our buildings for holding Post-graduate Classes in Zoology and for an Evening College for persons in employment. Government of Orissa have permitted the use of our buildings for the Wireless Training Class and for the Cost Accounts Training Centre.

୭. ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ (ଜୀବନୀ ଓ ସାଧନା), ବିକ୍ରମ ଦାସ, ବିଦ୍ୟାପୁରୀ, ୧ମ ପ୍ରକାଶ, ୨୦୦୩ ।

୮. The Ravenshavian ୧୯୨୯, ୨୯୩୯, ୧୯୪୨ ।

୯. 'ଅନ୍ୱେଷ' ମାସିକ ପତ୍ରିକା, ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା, ୧୯୬୬ ।

ସାକ୍ଷାତକାର

୧. ନାରାୟଣ ପାତ୍ର,ବୟସ-୭୫, ସ୍ଥାନ- ବିରିବାଟି, କଟକ ।

୨. ସ୍ୱର୍ଗତ ଗଗନ ବିହାରୀ ବେହେରା, ବୟସ-୭୨,
ଗ୍ରାମ –ଗତିରାଉତ ପାଟଣା,କଟକ ।

❖ ❖ ❖